

Izhaja
dvakrat na mesec
ter stane za vse
leto 1 K 60 vln.,
za pol leta 1 K.

Naročnina in inserati
blagovolijo naj se
posladi upravništvu
„Rodoljuba“ v Lju-
bljani, vsi spisi in
dopisi pa uredni-
štvu „Rodoljuba“.

RODOLJUB

Za oglasila
plačuje se od štiri-
stopne petit-vrste
16 vln. če se enkrat
tiska; 24 vln. če
se 2krat, in 30 vln.
če se 3krat ali več-
krat tiska.

Pisma izvolijo naj
se frankirati.
Rokopisi se ne
vračajo.

20. šte.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1903.

XIII. leto.

Glas iz ljudstva.

Zastop krajne občine Ribnica je v seji 10. t. m. soglasno sklenil podati deželni zboru sledečo peticijo:

„Ko se je lansko leto v državnem zboru razpravljalo o krošnjarskem zakonu, so se naši krošnjarji nadejali, da se bodo njihove že tako neugodne razmere izboljšale in da se bodo posebno njihova davčna bremena olajšala. To se pa ni zgodilo, nasprotno so naši krošnjarji po obrtnem davku z raznimi nakladami letos hujše obremenjeni, kakor kedaj poprej. Plačevati morajo večji davek za licenco, deželne, okrajne in naklade za lastno občino, v kateri imajo redno bivališče, in poleg tega še naklade za občino na sedežu davčnega oblastva prve instance, katera odmeri davek, pri nas za mesto Kočevje. Krošnjarji plačujejo tedaj dvojne občinske naklade ter pridejo lahko še do tega, da bodo plačevali dvojne naklade za okrajne blagajnice.

Davčna oblastva se za opravičenje tega postopanja sklicujejo na določbe §§ 38, 78, 81 in 82 zakona o pers. davkih (25./10. 1896 št. 220 d. z.) in na odredbi fin. ministrstva z dne 5./5. 1902 št. 30217 in 4./7. 1902 št. 33.100.)

Ako ta praksa obvelja, se mora krošnjarstvo vničiti ter tudi gotovo ni upravičeno, da občine na mestu okr. glavarstev, katere imajo že itak mnogo drugih ugodnosti, pobirajo naklade od krošnjarjev celega političnega okraja. Ako je to zakonito, je nujno potrebno, da se dotična določila zakona spremene in da se vsaj naklade za tuje občine odpravijo.

V nadi in z iskreno željo, da se v visokem deželnem zboru prične resno in stvarno delovati, si vsa občinska zastop nujno prositi, da visoki deželni zbor posreduje pri c. kr. vladi, da se dotične zakonite določbe glede obrtnega davka na krošnjarstvo čimprej spremene tako, da bodo smeje občinske naklade sklepati in pobirati samo tiste občine, v katerih imajo krošnjarji svoje redno bivališče.

Tudi ribniški občinski zastop, ki obstoji iz 16 klerikalcev in samo 10 naprednjakov, je tedaj soglasno obsodil obstrukcijo v deželnem zboru in priznal, da ima nujnejše težnje, kakor volilno reformo.

Kakor se nam poroča, je bila občinska seja zelo zanimiva. Znano je, kako je lansko leto dr. Šusteršič pri debati o krošnjarskem zakonu v državnem zboru bil reklamo na turški boben, kako so pritkavali njegovi tamburji v deželi, kako slavo sta mu pela zlasti „Slovenec in „Domoljub“ in kako so se naši krošnjarji od veselja in radosti topili v nadi, da pride za nje sedaj zlata doba in da bodo v prihodnje, kakor je prorokoval „Domoljub“, kolka prosto krošnjarili po vseh deželah našega cesarstva. Kogar zanima dotični

slavospev: „božično darilo naših državnih poslancev“, naj čita št. 1. l. l. „Domoljuba“. Malo pozneje so pa naši krošnjarji bili neprijetno iznenadeni, ker so morali za licence plačevati visoke pristojbine. Kdo je tega kriv? Seveda zopet liberalci. Pri občinski seji v Ribnici je kmetski zastopnik, odločen pristaš klerikalne stranke, na vso moč zatrjeval, da so liberalni poslanci v dež. zboru sklenili tako visoke naklade na krošnjarstvo, ker so se hoteli maščevati nad klerikalci. Napredne odbornike je stalo dokaj truda, da so prepričali klerikalnega odbornika, kako grozno so ga nafarbali v kat. pol. društvu v Ribnici, kjer gg. kaplani zvonec nosijo. Pomagaj, kar more, da si otresejo blamažo, ako ne drugače, morata pomagati laž in obrekovanje.

Pokazalo se je tudi, da naš kmet ne gori za obstrukcijo in enako volilno pravico. Obstrukcija in potrata časa v deželnem zboru se je obsojala in drugi klerikalni odbornik je rekel: ako naši poslanci ne bodo delali, jih pa plačali ne bomo. Tako je mnenje kmeta, kadar ni duhovnega pastirja zraven. Laž je tudi, da je naš kmet zavzet za enako volilno pravico. Preje bodo naši dvorni in drugi svetniki postali socialisti, kakor se bode naš skrajno konservativni kmet vnel za enako volilno pravico.

Delitev Avstro-Ogrske.

Neki ameriški dopisnik je imel s posl. Kossuthom razgovor. Kossuth je rekel med drugim: »Madjarski narod vé, da je svobodna ogrska država le mogoča pri popolni neodvisnosti. Mir in osebna svoboda, ki sta stopila v veljavo z letom 1867, zadovoljujeta nekatere Madjare individualno, ne more jih pa to zadovoljiti kot državljane in patrijote, zakaj kot taki so dolžni, pripravljati svoji domovini neodvisnost. Mnogo milijonov izmed 20 milijonov prebivalstva, ki se večinoma imajo za svoje državljanske in politične pravice zahvaliti Lajošu Kossuthu, se vdeležuje kot neodvisna stranka živahno političnih bojov. Ta stranka, ki si prizadeva, napraviti Ogrsko ne odvisno od Avstrije, raste po številu in moči, vrgla je Szellovo ministertvo ter prisilila njegovega naslednika, da se ž njo pogaja.« Potem je razložil Kossuth narodnostno statistiko Avstro-Ogrske ter dokazal, da Avstrija nima pravice, se imenovati nemško državo, ker živi v njej 17 milijonov Slovanov in le 9 milijonov Nemcev; pač pa je Ogrska madjarska država, ker znaša madjarsko prebivalstvo 53%. (!?). »Toda Nemci v Avstriji ne skušajo le Avstrije nadvladati, temuč tudi Ogrsko. Jezik ogrskih vojakov je nemški, stoje pod avstrijskimi zastavami, dejstva, proti katerim se mora upreti vsak patrijotični

Oger. Avstrija se neprestano slabi, in brezkončne težave, proti katerim se avstrijski državni zbor zama bojuje, kaže prejasno razdvojni proces, ki ga je tem manj mogoče preprečiti, ker je naravna posledica dejstev. Bog potemtakem s prstom kaže popolnoma jasno na ločitev Ogrske od Avstrije. Tej ločitvi bo morda sledilo nekako zvezno razmerje, ako ne bodo nenaravne vezi, s katerimi sta obe deželi dandanes sklenjeni, Avstrijce in Ogre tako razburile, da bo pousodnem spopadu vsakršna zveza popolnoma izključena. Absolutno gotovo pa je, da se ločitev ne bo izvršila, dokler živi sedanji vladar. Preveč pa bi bilo trditi, da se tak proces ne izvrši pod njegovim naslednikom, ki ni Madjarom naklonjen, in o katerem se pravi, da stoji popolnoma pod vojaškim in klerikalnim vplivom.«

Car Nikolaj ne pride v Rim.

Že mesece so pisali italijanski in drugi listi o napovedanem posetu ruskega carja na italijanskem dvoru. Pred kratkim se je že celo imenoval določno dan, kdaj da bo car prišel v Rim. Ugledni listi različnih političnih strank so pozdravljali carjev obisk najsimpatičneje in naglašali, da je poset ruskega vladarja v Rimu za Italijo velikega pomena, ker bi se s tem še tembolj utrdilo prijateljstvo ki veže Italijo z mogočno Rusijo, ki ima prvo besedo v evropskem koncertu in med velesilami. Vse se je že pripravljalo na dostojen sprejem carja »mirotvorca«, kar so se zglasili skrajni socialisti ter protestovali proti prihodu ruskega carja v Rim, češ, da je tiran in da kot takega ne more in ne sme sprejeti v svoji hiši italijansko svobodno, vsakemu nasilstvu in zatiranju nasprotno ljudstvo. Zahtevali so, da vlada prepreči ta poset, ter zagrozili, da bodo v nasprotnem slučaju proti carju uprizorili velikanke demonstracije. Italijanska vlada se za te grožnje ni brigala, pač pa jih je uvaževala — Rusija. Poroča se namreč, da car Nikolaj svojega poseta sicer ni odpovedal, pač pa odgodil. V Italiji je ta vest obudila najmučnejši utis. Živo se čuti, da Rusija ne zaupa italijanskim vladnim organom in da car ne pride, ker se očitno boji, da bi bil žaljen. Zato se uradno na vse načine trudi, da bi se dokazalo, da je bila bojazen, da bi morda prišlo do kakih hrupnih demonstracij, popolnoma neutemeljena. Največja krivda, da je car odgodil svoj obisk, se pripisuje nespretnosti in nezmožnosti vlade, zlasti pa ministrskega predsednika Zanardellija. Dolži se ga, da ni umel za tretji socialističnega gibanja, naperje-

nega proti ruskega carja, da bi ga pri tem podpirali celo zmerni, trezno misleči socialistični voditelji. Takisto pa je vlada tudi opustila, o razmerah natanko poučiti ruskega policijskega ravnatelja Lopukina in ga prepričati, da je hotel demonstrirati tako neznamen del socialno-demokratske stranke, ki se resno niti ne more upoštevati. Sicer se ne more vedeti, da-li je baš Zanardelli zakrivil odpoved carjevega poseta, vendar se bo morala najbrže vlada radi moralnega poraza, katerega je doživela Italija vsled te odpovedi, še zagovarjati. Končno pa ni kar nič čudno, ako se car dobro premisli in prevdari vse eventualnosti, predno se napoti v deželo — Luchenijev, Caserijev in drugih anarhistov!

Domače in razne novice.

— Kranjski deželni zbor.

Klerikalna brezvestnost je dosegla svoj vrhunec. Tudi najzabitejša klerikalna butica mora sprevideti, da je to, kar uganjajo klerikalni poslanci, najgrša in najnesramnejša komedija, ki si jo more človek misliti. V petek opoldne je deželni glavar naznanil, da so dr. Šusteršič in njegovi tovariši vložili interpelacijo za stran slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Po postavi se mora vsaka interpelacija v zbornici dobesedno prečitati. Proti temu ni nobene pomoči. Interpelacija, ki jo je vložil dr. Šusteršič, je debela kakor kaka mašna knjiga. Vsled tega je glavar opoldne pretrgal sejo in določil, da se prične čitanje te interpelacije v popoldanski seji. In tako se je zgodilo. Moti se pa, kdor misli, da so se klerikalci potrudili sestaviti temeljit spis o vseučiliškem vprašanju. Zato so prenevedni in tudi preleni. Vzeli so »Vseučiliški zbornik«, ki ga je sestavil dr. Janko Polec, razstrigli to knjigo in — interpelacija je bila gotova. Ta knjiga se dobi v vsaki knjigarni, svoj čas se je vročila vsem poslancem, in vsak, kdor se zanima za vseučiliško vprašanje, jo pozna natančno. Klerikalci so v svoji neskončni brezvestnosti in samopašnosti iz te knjige napravili interpelacijo samo zato, da bi zbornica ne mogla naprej priti. Na vrsti je še kakih 30 nujnih predlogov. Klerikalci bi jih morali utemeljiti. To pa jim ne diši. Leni so in vsak najmanjši trud jim je zopr. Čemu naj bi cele ure govorili, ko lahko čas potratijo na drug način, čemu bi se trudili, ko ima vendar dežela uradnike, ki morajo čitati interpelacije. V petek popoldne se je seja začela ob 5. uri in je trajala do 3/4. Ves čas je čital deželni tajnik Uršič Šusteršičovo eflikano interpelacijo. Poslušal seveda ni nihče, tudi klerikalci ne. V soboto, se je seja začela ob 10. uri in zopet je deželni tajnik Uršič samo

čital to Šusteršičevo interpelacijo. In tega še dolgo ne bo konec. Izračunalo se je, da bo čitanje trajalo okroglo 24 ur — če bi se interpelacija čitala nepretrgoma. To pa seveda ni mogoče. Zaradi tega se bode čitanje nadaljevalo kakih šest sej. In ker seje niso vsak dan, bo ta komedija trajala kakih osem dni. In to bo veljalo deželno lepe svote. Vsak dan velja deželni zbor nad 400 K. V osmih dneh bo torej za čitanje Šusteršičeve interpelacije plačala dežela nad 3200 kron. To pa še ni vse. Knjiga dr. Polca je sicer že natisnjena ali interpelacija se mora v stenografičnem zapisniku ponatisniti in dežela mora to plačati. Polčeva knjiga obsega nad 400 tiskanih strani, poleg te pa so klerikalci svoji interpelaciji dodali še več litografiranih spisov, namreč spomenice, ki so bile svoj čas v zadevi vseučilišča predložene raznim mero-dajnim krogom. Torej vse to se mora natisniti in bo tisek veljal okroglo 3000 kron. Skupaj bo torej dežela iz deželnih sredstev morala plačati več kot 6000 kron za to brezstidno burko, ki so jo uprizorili dr. Šusteršič in njegovi pajdaši. Dežela gleda sicer na vsak krajcar, na vseh koncih in krajih se štedi, tu pa so brezvestni klerikalni poslanci provzročili deželi 6000 kron škode prav po nepotrebnem, iz same lenobe in hudobije. Tako delajo ljudje, ki vedno gobezdajo, kako ljubijo kmeta in vedno pridigujejo, da delajo samo za kmeta. Kako delajo — to priča ta interpelacija, s katero so klerikalni poslanci ukradli deželi iz žepa 6000 kron. Res, neumljivo je, da vlada vzpričo tega klerikalnega početja ne požene deželnega zbora domu. Deželni zbor, ki ne more delati in provzroča deželi samo stroške, je nepotreben in naj se zaključi.

— **Obstrukcija.** V deželni zbornici divja obstrukcija, in dr. Šusteršič počenja svoje predpusne šemarije, ki niso prav nič duhovite, in nič okusne. Kaj tacega naj ponuja pijanim hlapecem po pivnicah, olikan človek pa si pri tem ne napravlja druge misli, kakor one, da je naravnost neverjetno, kako se človek, ki je doktor, ki je vnet katoličan, in voditelj stare konservativne stranke, more tako ponižati pred slovensko javnostjo. V klerikalni stranki je sam deželni glavar najostreje obsodil neumno in zabito obstrukcijo dr. Šusteršiča, ki je to obsodbo spravil in vtaknil v žep, ter se obnašal nekaj časa kakor psiček, katerega so ravnokar z vodo polili. In tajiti se ne da, da je glavar Detela izlil v petek obširni lonec vode na dr. Šusteršiča! Ali Šusteršič se za vse to ne zmeni: bil je že velikokrat moker, in moker bo še obilokrat! Sedaj si je pa obstrukcijo še tudi olajšal: do sedaj moral je govoriti, in pri tem vsaj nekaj misliti. Pa tudi tega se je mož naveličal ter hoče v zbornici popolnoma lenariti. Pomaga si z interpelacijami. Vložil je dva centa težko interpelacijo, v katero je položil kar celo Polčevo knjigo o slovenskem vseučilišču. Čudimo se, da bistroumni dr. Šusteršič ni vložil interpelacije, kateri bi bil priložil kar celo sveto pismo novega in starega testamenta. Polčeva interpelacija se bode morala čitati 21 ur, svetopisemska pa bi se čitala kar par

mesecev! Resnica pa je: vsak, ki ima še kaj normalne pameti v sebi, se mora z gnjusom odvrniti od naših klerikalcev, ki na brezvesten način kradejo čas deželni zbornici, ljudstvu pa denar iz žepa. Iz vsega je videti, kako lahko je vprizoriti obstrukcijsko igraro; da spravi človek s pomočjo zastarelega našega poslovnika v zbornico par vatlov dolgo interpelacijo, k temu ne potrebuje niti tistih par lotov možgan, s katerimi je narava oblagodarila Obloškega Drobniča! Vzlic temu se v naši stranki nahajajo posamezniki, kojim se dopade počenje dr. Šusteršiča! Dobro vas „rihta!“ take in jednake fraze čujejo se tu in tam, posebno od strani mož, ki nimajo najmanjšega pojma o deželnozborskem poslovniku. Nekaj jih imamo v svoji sredi, ki menijo, da napredna stranka lahko vsak hip onemogoči klerikalno obstrukcijo. Ti možje ravno ne poznajo našega poslovnika! To mnenje je čisto napačno, konec lahko stori vlada, večina pa nima k temu niti najmanjšega sredstva, kakor ga nima ona v Pešti, in ga ni imela ona na Dunaju! A o tem je nepotrebno še kaj pisati. Take reči, kakor jih počenja dr. Šusteršič v deželni zbornici kranjski, dopadajo radi surovosti, ki tiči v njih. In če bi Šusteršiču — kar tudi ni izključeno — prišlo na misel, splezati na vrhunec obstrukcije ter svojim somišljenikom predpisati, da imajo k sejam deželnega zbora prihajati nagi, pa bi se prej kot ne tudi nekaj ljudi dobilo, ki bi dejali: „Kaj tacega še ni bilo! Dobro so vas „rihtali!“ Poslancem narodno-napredne stranke pa se ni treba ozirati na taka čvekanja. Njihova pot jim je strogo predpisana. Pri svoji obstrukciji računajo naši klerikalci tudi s tem, da bode pošla našim poslancem potrpežljivost, in da bi se vsled tega dali premotiti do korakov, katere bi klerikalci potem s pomočjo svojega ljubljence grofa Paceta eksplotirali: češ naprednjaki nočejo resnega dela! Tega veselja ne bode doživela niti Šusteršič, niti njegov protektor grof Pace!

— **Teorija in praksa.** „Slovenec“ bahato poroča, da se je klub katoliško-narodnih poslancev izrekel za popolno solidarnost s svojim načelnikom dr. Šusteršičem »z ozirom na dogodke v deželni zbornici med tem in med deželnim predsednikom«. Povše, Detela in drugi so v klubu odobrili tiste neslane in skozi in skozi pobalinske otročarije, katere uganja dr. Šusteršič v deželni zbornici. Še več: ti jekleni značaji so sklenili pretrgati vse osebnosti z deželnim predsednikom. Samo deželnemu glavarju — da se zadnja nit ne prestriže — so milostljivo dovolili, da ima kot deželni glavar v tem oziru proste roke. Kdo bi jih ne občudoval teh političnih Spartancev, ki so vsaj v teoriji jekleni do zadnje pike! V praksi pa so nekoliko mehkejši. Zjutraj sklepa klub, popoldne pa se v odsekih že pozabijo klubovi sklepi! V petek popoldne je bila seja ustavnega odseka, ki se ima pečati z volilno preosnovo. Ob določeni uri zbral se je ta odsek, in sicer v polnem številu. Posvetovanje bi se bilo lahko takoj pričelo, in res so sedeli volilni reformatorki okrog zelene mize ter težko pričakovali, da bode dekan Arko otvoril sejo. Ta pa na kaj takega niti mislil ni! V kotu je stal z

baronom, z »našo ljubeznivo ekscelenco« in v globok razgovor je bil vtopljen z omenjeno »ljubeznivo ekscelenco«. In socialnemu demokratu s štolo se je na širokem obrazu kar videlo, kako vse v njem gori od same sreče, da ga je visoki gospod počastil z ogovorom. Smehljaj se je in Heinu je odgovarjal in odgovarjal, da se je kar videlo, kako mu rasejo rožice iz blagoslovljenih ust! Preteklo je deset minut in še več; volilni reformatorki pri mizi so postajali nervozni in svinčniki so delali nemir po mizi, dokler se idrijski gospod vendarle niso vzbudili iz sladkega presenečenja, da so smeli toliko časa govoriti z deželno predsedniškim baronom. Vzlic temu pa je klub katoliško-narodnih poslancev napravil možati sklep, da je pretrgati vse osobne stike z deželnim predsednikom. Prav dobro!

— **Škofov ferman.** V trnovski cerkvi se je sčasoma udomačila navada, da so ženske sem in tam sedle tudi na moško stran. V mestih je pač drugače, kakor kje med barbari, in se pač ni treba bati, da bi se zgodila kaka nepriстойnost. V trnovski cerkvi so ženske mnogo let sedale na moško stran in nikdar ni bilo slišati niti najmanjše pritožbe. Sedaj pa se je nakrat neka moška prismoda pritožila na škofa. Mož je pisal škofu, da ga ženske, ki sedajo na moško stran, motijo v pobožnosti. Ne morda, da bi se nedostojno obnašale! Ne, samo s svojo navzočnostjo ga motijo in obujajo v njem skušnjave. Mož mora biti jako občutljiv in nagnjen k slabemu, da ga že sama navzočnost spodobne žene ali spodobnega dekleta tako razburi, da ne more moliti in da ga obidejo skušnjave. Ko bi se bil mož po koprih povaljal, kakor sv. Feliks, bi ga bila ta njegova razburjenost že minila. Mož se je torej pritožil na škofa in naš modri škof — namestu da bi bil to pritožbo v koš vrgel ali pa pritožitelju sporočil, da je zrel za blaznico — je takoj izdal poseben ferman, v katerem uradno prepoveduje, da bi trnovske žene in trnovska dekleta sedela na moški strani, prav kakor da bi bile same razuzdanke, pred katerimi je treba čuvati krepost moških. Kdor količkaj pozna trnovske žene in dekleta — ki so vseskozi jako pobožne in večinoma velike klerikalke — tisti ve, da tega ponižanja niso zaslužile. Škof pa se ni zadovoljil samo s tem, da jih je ponižal, storil je še več. Ukazal je namreč, da se mora njegov ferman s prižnice razglasiti. To se je tudi zgodilo. Župnik in kaplan sta morala prečitati na prižnici škofov poniževalni ukaz. Škof je pa hotel Trnovčankam tudi pokazati, da jih ne smatra samo za sposobne, vzbuditi pri kakem prismojenem trejalu skušnjave, nego da jih sploh prezira, zato jih v fermanu imenuje babe. To je seveda razburilo tudi najmirnejše Trnovčanke, tako da so zadnjič nekatere kar demonstrativno zapustile cerkev in da so še sedaj skrajno nejevoljne na škofa.

— **Škof Anton Bonaventura naročen na „Štajerca“.** Piše se nam iz Gornjega grada: V naši občini ima „Štajerca“ samo enega naročnika; ko je pa škof Bonaventura bival na počitnicah pri nas, pa sta do-

hajala v Gornji grad nakrat dva izvoda tega nemškutarskega lističa. In kdo je bil drugi naročnik? Čujte in strmite, to je bil škof Bonaventura v lastni svoji osebi! Sicer ne vemo, ali je bil naročen na „Štajerca“ naravnost in na svoje ime, vemo pa natanko, da ga je v času, ko je bival prilično okrog enega meseca v Gornjem gradu, dobil trikrat, torej kakor reden naročnik. „Štajerca“ namreč izhaja samo trikrat na mesec. Da ima škof „Štajerca“, se je vedelo že, ko je bil v Gornjem gradu. Ko je delil splošne avdijence, je ležal „Štajerca“ na njegovi mizi. V avdijenco došli gospodje so bili neljubo presenečeni, ko so videli „Štajerca na škofovi mizi. To je opazil škof in v vidni zadregi jel klicati: „O, to je strupen list, strupen list.“ Ko je pa odšel zopet v Ljubljano, so našle pobožne ženske, ki so pospravljale škofovo stanovanje, več izvodov „Štajerca“. Kar ostrmele so. Nešteto se je v cerkvi oznanjevalo, da je „Štajerca“ umazan nemškutarski in vrhu tega še brezbožen list, katerega čitati je poštemu Slovencu in kristjanu prepovedano pod smrtnim grehom. Ljubljanski škof so pa naročeni nanj in ga celo bero! To je čudno, to je uganka! In majale so z glavo pobožne žene in ugibale. Končno so se zedinile v tem, da morajo biti ljubljanski škof prav gotovo nemškutar, ker so naročeni na list, ki ga bero sami nemčurji, in imajo tudi v svoji službi same nemške „gospode“. In vest, da je škof naročen na „Štajerca“ se širi po celem gornjegradskem okraju; kmetje pa radovedno sprašujejo po tem listu, katerega gospodje po cerkvah prepovedujejo, ljubljanski škof pa so nanj naročeni in ga bero! Torej velenarodni škof Bonaventura ni samo naročnik in podpornik nemškutarskega „Štajerca“, ampak dela zanj celo reklamo!

— **„Tokrat“ zadržan.** „Dobrovina“ piše, da na shod na Dobrni, ki se bode vršil prihodnjo nedeljo, poslanec Žičkar ne more priti, ker je zadržan »tokrat«. Prav umljivo je, da si »tehant« Žičkar ne upa priti na Dobrno, ki je le preblizu Vitanja in ker Žičkar dobro ve, da bi mu kmetje, katere je z vitanjskim konzumom, ki je šel sramotno rakom žvižgat, zapeljal v luknjo ter jim provzročil okoli 20.000 škode, njegovo šusteršičjansko kožo nekoliko ustrojili. Žičkar dobro ve, da se v bližino Vitanja niti pokazati ne sme in zato je »tokrat« zadržan. Dobro bi bilo, ko bi se sklicalo nekaj takih shodov še v Novo cerkev, na Frankolovo, v Vojnik, Konjice, Dolič, ali Vitanje same. Sigurno bi bil »tehant« Žičkar vedno zadržan. Taki so ti gospodje! Grešili bi na škodo drugih, a da bi se grehov izpovedali očitno, te korajže nimajo — lumpi!

— **Klerikalci v stiski.** S svojo ravno tako brezmiselnostjo, kakor brezvestno obstrukcijo so jo klerikalci poštemo zavozili in sedaj obsipajo svoje pristaše s celimi škafi najbolj neumnih fraz, samo da bi jih premotili in preprečili, da ne bi spoznali pravice. Sobotni »Slovenec« je v tem oziru pravi izglede duhovniške lažljivosti. Kdor je samo to »Slovenčev« notico čital, tisti ve, da vsi konjski barantači in mešetarji skupaj ne znajo tako lagati, kakor blagoslovljeni »Slovenčevi« žurnalisti

Ves svet ve, da so klerikalci z obstrukcijskimi interpelacijami in nujnimi predlogi zaježili dnevni red tako, da se zbornica z nobeno rečjo ne more pečati, dokler niso ti predlogi odstranjeni, pa vendar kriče, da večina obstruira. To je že preneumno! Pri tem pa kličejo še v enomer: dokler nam ne daste volilne reforme, dotlej ne pustimo, da bi zbornica delala za korist dežele. V ministrstvu pa si zadovoljno manejo roke, ker vsled klerikalne hudobije ni treba dajati nikacih podpor in se dotični tisočaki lahko porabijo za druge dežele, kjer imajo pametnejše poslance, kakor so kranjski klerikalci.

— **Zopet polom v konsumu.** Konsumno društvo pri Sv. Ani pri Tržiču je dogospodarilo in se nahaja glasom uradnega lista v likvidaciji. Tako pada list za listom od vzorne združne organizacije! Za koliko je že oškodovano naše ubogo ljudstvo, koliko zdražbe in sovraštva je moralo pretrpeti, a vendar se še ni spametovalo!

— **Glas iz ljudstva.** Občinski odbor občine Jesenice na Gorenjskem, zbran v seji dne 11. okt. 1903, je soglasne sklenil sledečo izjavo: »Občinski odbor obsoja pogubonosno obstrukcijo, obžaluje nedelavnost visokega deželnega zbora kranjskega in prosi, naj visoka zbornica začne z rednim delovanjem. Glede volilne reforme izjavlja soglasno, da se mu ta zadeva ne zdi nujna, ampak je mnenja, naj se ista reši po temeljitem posvetovanju v korist celokupne dežele. Sklep se je odposlal g. dež. posl. Jož. Pogačniku s prošnjo, naj ga nemudoma predloži deželni zbornici in blagohotno uvažuje.

— **Najnovejši graščak na Kranjskem.** Naša vest, da je dr. Šusteršič kupil boštanjsko grajščino, je obudila mnogo zanimanja. Zlasti imponira kupnina. 600.000 K — to niso mačkine solze in naravno je, da ljudje računajo, koliko časa je dr. Šusteršič že v ranžiranih razmerah in koliko mora zaslužiti, da je lahko tako grajščino kupil. Komični ljudje, ki se radi tega belljo glave in jokajo nad klerikalnim kmetom. Naj bi se raje čudili, da je grof Kottulinsky, ki je vendar na Štajerskem pred Bogom in pred ljudmi tako velik liberalcec, svojo grajščino prodal klerikalcu najbolj črne vrste.

— **Veselica na starem strelišču.** Ko bi hoteli posnemati »Slovenca«, ki nikdar ne zamudi nobene prilike, da zasmehuje priredbe naših somišljenikov, sedaj bi bila za to prilika, ko se je na starem strelišču vršila veselica v prid Salezijanem. Lahko bi napisali satirično poročilo, da bi ljudje samega smeha kar kozolce preobračali. A ne zdi se nam primerno, da bi posnemali »Slovenca«. Eno stvar pa moramo vendar pribiti. »Slovenec« obžaluje, da ni bilo videti nobene deželne zastave in da so se že razobešene deželne zastave odstranile. Seveda izvira to obžalovanje le od tod, ker je »Slovenec« slutil, da mi tega škandala ne bomo

molče prezrli; ko bi se ne bil »Slovenec« nas bal, bi bil stvar zamolčal, kakor je zamolčal že nebroj drugih narodnih škandalov, ki so se zgodili v njegovi stranki. Naj lepše pri tem pa je, da proglašča »Slovenec« barona Heina za vzrok, da se je sramotno odstranila slovenska zastava, kakor bi se bila baronu Heinu na ljubav odstranila slovenska zastava, ker jo on tako prezira in zaničuje, da je še videti ne more. To je že največja otročarija! Katoliški prireditelji veselice so odstranili slov. trobojnico, ker niso hoteli, da bi imela ta veselica slovenski značaj. Fehtarili so tudi okrog Nemceve kakor okrog narodnih naprednjakov, in ker so pričakovali tudi nekaj Nemceve, so se jim hoteli prikupiti s tem, da so odstranili slovensko zastavo. To je le sramotno za prireditelje in za nikogar drugega, ker kaže, da ti katoliški prireditelji ne znajo ceniti slovenske zastave in nimajo v sebi toliko narodnega ponosa in zavedenosti, da bi znali častiti svojo zastavo. So pač klerikalci!

— **Celjska policija.** Nastopi celjske policije so dobro znani iz časa blagoslovljenega celjskega »Narodnega doma« in češkega obiska, znano je, da tako pristranskega redarstva ni najti v Avstriji, kakor v Celju, ali to so le nastopi v gotovih slučajih, prava narava celjskega redarja se kaže mnogo lepše v njegovem vsakdanjem delovanju, ko dela iz lastnega nagiba, ne na izrečno povelje višje oblasti in povličnega moba. Bilo je prošli petek okrog 5. ure popoldne, ko so trije fantje pojoč prikorakali po glavnem trgu, kjer jih je ustavil redar Golob in jim napovedal aretacijo, če ne utihnejo. Fantje se izgovarjajo, med tem pa prisopiha redar Gratschner, popade enega izmed fantov in ga podere na tla. Fant je udaril z glavo na tla, da je kar zazvenelo. Trg je bil poln gledalcev. Prvi je bil na mestu marker lha iz kavarne »Merkur«. On in Stigerjevi hlapci so pomagali fante metati po tleh in jih potem zvezati. Ljudje so začeli mrmrati, kajti ves prizor je bil tako poživljen nečloveški, da se je vsakemu trezno sodečemu človeku gabil. Osvetlili smo že svoj čas nekoliko Gratschnerjevo »delovanje«, prinesli so že drugi slovenski časopisi vesti o upravnem nečloveškem službenem postopanju tega človeka, ali ta slučaj je še najbolj dokazal, da Gratschner ne zasluži imena človeka in da je največja sramota za mestni urad, da trpi v svoji službi take ljudi. Vemo, da se boče Gratschner s svojim divjanjem prikupiti navzgor, ker baje še ni definitiven, ali ako ima še kaka druga oblast v tem oziru le najmanjši vpliv, mora to človeče izgniti iz Celja.

— **Slovenec na smrt obsojen na Pruskem.** Kakor so že listi naznanili, je bil pred porotniki v Duisburgu rudar Vengust iz Trbovelj na smrt obsojen. Vengust je stanoval lani v Felsö-Gala na Ogrskem pri zakonskih Arich, ki sta imela doraslo hčer, s katero je začel ljubavno razmerje. Pozneje je dobil delo v Hambornu, kamor se je preselila tudi Arichova rodbina. Ko je tam njegova ljubica rodila otroka, ki ga je Vengust priznal za svojega, so mu starši odrekli hčer za ženo, tudi hči ni hotela ničesar več slišati o njem. Pač pa ga je tožila za alimentacijo in sodišče ga je obsodilo, da mora Arichovi plačevati mesečno 15 mark. To ga je seveda še bolj razkačilo, a njegova jeza je prekipela do vrhunca, ko je srečal nekega dne svojo bivšo ljubico ob roki drugega ljubimca ter mu je Arichova še zaničljivo zaklicala, da lahko ona sedaj občuje z drugimi moškimi, plačevati pa mora le on (Vengust). Zato je šel še isti dan v stanovanje Arichovih ter zahteval, ali naj ga hči vzame za moža,

ali mu izroči otroka, ali pa se naj odpove alimentaciji. Sprejeli pa so ga s psovskimi, nakar je Vengust potegnil revolver ter vse tri ustrelil. Pri obravnavi je bil slovenski tolmač, ker Vengust ne zna nemški.

— **Ponarejalec menic.** Rupert Milač iz Zagorja pri Litiji, ki je bil že večkrat radi goljufije kaznovan, je izvršil 7. t. m. v Novem mestu novo, vrlo premeteno zasnovano sleparstvo. Prišel je v »Mestno hranilnico« in ji predložil v izplačilo menico, na kateri sta bila poleg njega še kot poroka podpisana njegova žena in posestnik Rajc, urar v Novem mestu. Hranilnica mu je brez zadržka izplačala na menici označeno svoto 200 K. Ko je pa dotični hranilnični uradnik izvedel, da je Milač na slabem glasu, je vprašal poroka, da li sta ono menico podpisala. Ker sta obadva izjavila, da so njiju podpisi ponarejeni, se je cela zadeva prijavila orožništvu. Ko je pa Milač, ki se je zadrževal pri posestniku Košičeku v Dobravi, to zvedel, je hitro pobegnil, da ga orožniki še sedaj zamažajo zasledujejo. Milač se navadno izdaja za zemljemerca, je 35 do 40 let star, suh in velike postave.

— **Nevaren tat prijet.** V soboto popoldne je prišel v gostilno »pri Dalmatincu« na Gruberjevi cesti tat Anton Poznik iz Kamnegorice in pripeljal seboj bicikel. Zapil in zaježdel je 88 vin., katerih pa ni mogel plačati. Rekel je, naj mu natakarija posodi 5 K, za kar bi ji zastavil kolo. Natakarija mu ni hotela dati denarja, pa ga tudi ni pustila iz gostilne. Poznik je poslal nato nekega delavca z biciklom k branjevki Marjeti Mole na Karlovski cesti št. 30, da bi prodal bicikel za 15 K. Med tem poklicala je bila natakarija v gostilno policijskega stražnika, kateri je začel Poznika izpraševati, kdo da je in odkod ima kolo. Poznik je rekel, da je Jernej Keržič in da je do bil bicikel od nekega prijatelja na Nemškem. Ker se je policijskemu stražniku vse to sumljivo zdelo, je Poznika aretoval a ta se je vrgel na tla in simuliral, da je božjasten. Moral je priti še eden stražnik, da sta ga mogla odvesti na stražnico, kjer so ga preiskali in našli pri njem izkaznico na njegovo pravo ime. Kolo, katero se je dobilo pri njem, je bilo ukradeno pravniku E. Schmidt na Rimski cesti št. 2. Poznik je bil že večkrat zaradi tatvine in goljufije kaznovan in ker se je v času odkar je prišel od vojakov, mudil v Ljubljani, je lahko mogoče, da je on izvršil več tatvin. Policija je Poznika izročila deželni sodnji.

— **Kaznovana lakomnost.** Na Dunaju je umrl nedavno kočijaž Jakob Schiessler, ki je zapustil svoje prihranjenno premoženje 36.000 K svojima dvema bratoma s pogojem, da plačata 400 K za manjše oporoke in za 200 K da mu napravita posebni grob na dunajskem pokopališču. Izvršitelj oporoke je bil odvjetnik Wertheimer. Brata sta prišla iz Znojma na Dunaj, a sta se dogovorila, da je škoda denarja za posebni grob ter sta dala brata pokopati v skupno grobnico. Ko pa sta se oglasila za dedščino, povedalo se jima je, da denarja ne dobita, dokler ne izpolnita bratove zadnje želje. Brata sta vložila prošnjo, da smeta bratovo truplo izkopati ter ga pokopati v lastni grob. Namestništvo jima je to dovolilo, toda dunajski magistrat je dovoljenje odbil iz zdravstvenih ozirnov. In tako morata brata čakati, ali jimi priskoči na pomoč višja inštanca.

— **Zdravila iz človeškega trupla** so igrala v srednjem in starem veku veliko vlogo v zdravniških krogih. Še v začetku 19. stoletja so se prodajali v lekarnah na Češkem za drag denar kosci egiptskih mumij, balzamiranih človeških trupel, kot sredstvo proti raznim boleznim. Od nekdanjega je smatrala kri usmrčenih ljudi za dobro zdravilo in še danes se najde

praznovernih ljudi, ki truplom obešenec pripisujejo zdravilno, da, celo čudodelno moč. Stročena človeška lobanja, človeški mozeg in človeška kri so bila odnekad izborna zdravila proti omotici. Neki stari češki zdravniški list je trdil o mesu obešenih ali s kolom ubitih ljudi ter o njihovi koži, da so izvrstni material za amulete, slina je zdravilo zoper slepoto ali kačji pik, s pepelom sežganih lasi se ustavlja kri, nohti, namočeni v vino, so sredstvo zoper davljenje itd. Italijanski zdravnik Bertolleti je v 17. stoletju zdravil nadušljive s tem, da je rekel zdravim ljudem dihati v vodo, isto pustil zmrzniti, a ta led je dajal bolnikom jesti.

* **Spomenik kralju Matijažu.** V cerkvi budimske trdnjave so dovršili te dni spomenik kralju Matijažu, delo kiparja Stobla. Spomenik ima obliko studenca, pri njem pa stoji mladi kralj Matijaž, oblečen za lovca. Odkritje se bo vršilo v navzočnosti cesarja.

* **Zločinski nagon pri otroku.** Pred policijsko sodišče v Middlesbrough je bila te dni pripeljana 9letna deklica nenavadno nežne zunanjsčine, ki je že tretjič metala male dečke v reko; le s rečnim naključjem so bili dečki rešeni, da niso utonili. Deklico so že po prvem poskusu kaznovali, a jedva je prišla čez deset dni iz zapora, poskušala je potopiti drugega dečka. Smeje je priznala svoj zločin, češ da ji je borba dečkov za življenje delala posebno veselje. Zdravniki niso našli na njej nikakih znakov umobolnosti ter sodijo, da je to slučaj podedovanega nagona za zločinstvo.

* **Z revolverjem prisiljena poroka.** Na Grškem vladajo orientalski običaji, in često se zgodi, da starši prisilijo hčer, da se uda. Zato pa postopa pravoslavna cerkev zelo »kulantno«. Ako ima mož le denar, loči ga cerkev od žene, katere se je naveličal, ako tudi ni nobenega pravnega vzroka. Tudi ni redko, da si vzame mož s silo deklico od staršev ali ljubimec ženo možu. Toda strogi so običaji glede zaroke. Zaročnik mora držati dano besedo, sicer ga doleti krvna osveta sorodnikov zaročnice. Tako se je nedavno zaročil v Tirnovu bogat mladenič z revno deklico. Na dan, ko bi se bila morala obhajati poroka, si je ženin premislil z izgovorom, da se mu starši protivijo. Nevestini sorodniki pa niso uvaževali tega izgovora, temuč so ga po prijateljih izvalili k neki svatbi v sosednjo vas. Ko so bili gostje najboljše volje, vstopila sta v sobo dva rojaka zaročenke ter z revolverjema v rokah prisilila nezvestega zaročnika, da jima je sledil. Peljala sta ga naravnost v rusko kapelo, kjer je že čakala nevesta s popom. Sorodnika z revolverjema sta bila poročni prič.

* **Trije bratje usmrčeni.** V Newyorku je tamošnje kriminalno sodišče na smrt obsodilo tri brate po imenu Van Wormer, ki so pred dvema letoma umorili v Dainemori svojega ujca farmerja Hallenbecka. Sodbo so izvršili z elektriko in so se obsojeni bratje obnašali kaj cinično.

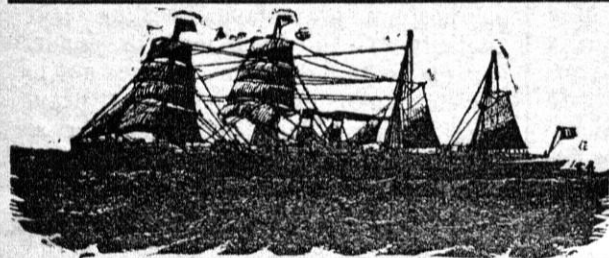
* **Bradata žena.** V Draždanih je umrla te dni Zenora Pastrana, ki je prepotovala skoraj ves svet. Imela je popolnoma moški izraz in nenavadno močno in gosto brado. S 17. letom se je poročila z nekim ameriškim imprezarjem ter z njim potovala, da se svetu kaže. Iz tega zakona je imela lepega plavalasega dečka, ki pa je umrl v 7. letu. Pred 15. leti se je odpovedala napornemu potovanju ter se še enkrat omožila. Od takas je živela s svojim možem stalno v Draždanih, kjer je sedaj umrla 55 let stara. Bila je iz dobre nemške rodbine v Vogezih. Bila pa je izobraženega ter jako finega vedenja.

* **O papežu.** Papež Pij X. je že opetovano pokazal, da noče ničesar vedeti o zastarelih frazah in tradicijah v Vatikanu. Med takimi starinami je tudi običaj, da pri papežu ni smel nihče sesti. Kogar je papež pozval, naj sede, ta je bil s tem tudi imenovan za kardinala. Nedavno je sprejel papež Pij X. več starih cistercijenzarjev v av-

dijenci. Povabil jih je takoj, naj sedijo. Stari kutarji so se zelo prestrašili misleč, da postanejo vsi kardinali, in niso upali sesti; tudi na opetovani poziv ne. Še, ko se je papež malo razjezil ter rekel: „Ali naj vam sam prinesem stol!“ so kutarji plašno posedli, vendar kardinalskih klobukov niso dobili.

* **Šestorčiči.** Dr. Vortih, zdravnik bazelske misijonske postaje v Alhauri (Afrika) poroča, da je neka zamorska žena tam rodila naenkrat šest otrok. V listu tudi prinaša sliko teh šestih zamorčkov. Ilovnata koča, kjer se je zgodil ta čudež, je bila ves dan oblegana po radovednežih. Nastal je tak naval, da je poslala vlada 6 stražnikov stražiti otroke. Pet dečkov in ena deklica je capljalo na primitivnem ležišču. Dasi čvrsti in zdravi, pomrli so zaredoma, ker jih niso imeli s čim preživljati. Mati je povedala, da je to njen peti porod. Prvič je dobila enega, pri drugem porodu je dobila dvojčice, pri tretjem četvorčice, pri četrtem trojčice. Pri petih porodih je imela potemtakem 16 otrok. Zamorčki se tedaj še ne bodo tako kmalu podražili.

* **Visoka odlika.** Na letošnji „Splošni nemški razstavi za obrtnost, industrijo in kmetijstvo“ v Ustju so dosegli nov, odličen uspeh „Singerjevi“ šivalni stroji, odlikovani, kakor znano, že na veliki pariški svetovni razstavi z darilom: „Grand Prix“. „Singer Cie. deln. družba za šivalne stroje“ je bila namreč edina izložiteljica, ki je odnesla dvoje prvih daril, namreč častno diplomu k zlati svetinji za šivalne stroje in diplomu k zlati svetinji za umetno vezenje. Te odlike so nov dokaz za svetovnoznano dobroto „originalnih Singerjevih šivalnih strojev“, kakor tudi za njih delovanje na polju modernega umetnega vezenja. (1380)

Red Star Line.
Iz Antwerpena
v Ameriko.

Prve vrste parobrodi. — Naravnost brez prekladanja v New York in v Philadelphijo. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladiji. — Nizke vožne cene. (1626—17)

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, Bahnhofgasse 41 na Dunaji, ali pa **Karol Rebek,** konc. agent v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 32.

Usojam si s tem naznanjati, da sem razvezal svoje razmerje z gospodom Edmundom Kavčičem in da mu več ne dobavljam svojega splošno znanega

(2671—1)

likerja „Triglava“.

Izdeloval bodem odslej na lasten račun to priljubljeno, zdravo pijačo, ki je ni smeti zamenjavati z likerji neke kranjske rastlinske destilacije „Florian“. Naročila sprejemam jaz sam ali pa firma Michael Kastner v Ljubljani.

Z velespoštovanjem

J. Klauer.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Pariz 1900

GRAND PRIX.

Singer-jevi šivalni stroji
za domačo uporabo in vsako stroko fabrikacije.

Brezplačni pouk v vseh tehnikah modernega vezenja.

Singer Co. šivalni stroji del. dr.

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 6.

(1380 11)

Loterijske srečke.

Brno, 14. oktobra.	85, 73, 24, 36, 88
Dunaj, 10. oktobra	49, 75, 52, 8, 86
Trst, 3. oktobra	17, 78, 2, 72, 31.
Gradeo, 10. oktobra	27, 5, 12, 54, 7,
Praga, 7. oktobra.	64, 46, 70, 79, 36
Linc 3. oktobra	76, 68, 27, 78, 89.

Šunka

s kožo 1 gld., brez kože 95 kr., brez kosti s kožo 1 gld. 10 kr., plečeta brez kosti 90 kr., suho meso 78 kr., slanina 82 kr., prešičji jeziki 1 gld., goveji 1 gld. 20 kr., glavina brez kosti 45 kr., dunajska salame 80 kr., prave boljše 1 gld., iz šunkna 1 gld. 20 kr., ograde za mesec junij 1 gld. 80 kr., vsaki mesec 15 kr. dražji kilo, velika klobasa ena 20 kr. — Pošilja le dobro pošteno blago od 5 kg. naprej proti povzetju

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Ravnokar je izšla

v zalogi

J. Blasnika nasl. v Ljubljani

VELIKA

PRATIKA

za prestopno leto

1904,

ki ima 366 dni.

Na svetlo dala c. kr. kmetijska družba.

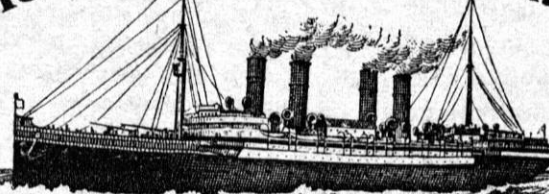
Blasnikova „Velika Pratika“, katero izdaja c. kr. kmetijska družba že nad pol stoletja, izhaja od svojega rojstva že čez sto let, je edinole prava, starodavna „Pratika“, katero je mnogo let skrbno urejal rajni prvoboritelj Slovencev, dr. Janez Bleiweis in v. č. g. župnik Blaž Potočnik ter razni drugi učenjaki duhovskega in svetnega stanu. Ta „Pratika“ ima na prvi strani podobo sv. Jožefa kot uradno potrjeno varstveno znamko. Zatorej zahtevajte vedno le Blasnikovo „Veliko Pratico“, vsako drugo zavrnite kot nepravo!!!

„Vel. Pratika“ stane 24 v.

„Vel. Pratika“ stane 24 v.

Hamburg-Amerika Linie

Največje najstarejše parobrodno društvo na svetu.

Njega parobrodje obsega 280 velikanskih parnikov.

v Ameriko zanesljivo v 6 dnevih

direktna, najhitrejša prekomorska vožnja z brzoparniki iz **Hamburga v Novi York** ali pa v **Halifax.**

Brezplačna vsakovrstna pojasnila daje od visoke vlade potrjeni zastopnik:

Hamburg-Amerika Linie

Fr. Seunig v Ljubljani

Dunajska-cesta št. 31 poleg velike mitnice ali šrange.